

Dni Otwarte Żuławskich Zabytków 2019

29 - 30 czerwca

Zapraszamy na kolejne Dni Żuławskich Zabytków. Do odwiedzenia zapraszają w tych dniach właściciele i zarządcy. Często oprócz samej możliwości zwiedzenia obiektów przygotowane zostały atrakcje w postaci poczęstunków, pokazów czy warsztatów. Lista miejsc do zwiedzania powiększyła się o kilka nowych miejsc, które dotychczas nie były dostępne, przeszły gruntowne remonty. Warto nasze zabytki podziwiać, poznawać ich właścicieli i szukać sposobu na ich ochronę.

	Adres	Obiekt/wydarzenie	Termin godziny	Informacje/kontakt
1	Cedry Wielkie	Cedrowy Dworek – dawne gospodarstwo rolne przebudowane na kompleks bankietowo-konferencyjny. Restauracja serwuje kuchnię inspirowaną regionalnymi obyczajami, opartą o najwyższej jakości produkty, łączącą tradycyjne metody z nowoczesnymi technikami kulinarnymi. Wykwintne menu stworzone przez Szefa Kuchni przypomni gościom, smak tradycyjnych specjałów kuchni polskiej i regionalnej.	29 i 30 czerwca 12.00 - 22.00	www.cedrowydworek.pl
		Kościół pw. św. Aniołów Stróżów - świątynia znajduje się w centrum wsi. Kościół został wybudowany w połowie XIV wieku. W latach 2017 - 2018 budowla przeszła prace remontowo - konserwatorskie.	30 czerwca Msza św. o godz. 12.00, zwiedzanie po jej zakończeniu	Ksiądz Leszek Laskowski

2	Drewnica	Wiatrak przemiałowy typu koźlak – prezentacja historii i zwiedzanie obiektu. Zaprasza właściciel Tomasz Płocke.	30 czerwca 10.00-12.00	Właściciel Tomasz Płocke Oprowadza Tomasz Sosnowski
		Schonbaum Chmielove/Drewniczka (ul. Wierzbowa 13) - dom gburcki-mennonicki modrzewiowy, z 1825 roku. Budynek w ostatnich latach przeszedł gruntowny remont. Właściciele zapraszają na taras, gdzie będzie można porozmawiać m.in. o historii budynku i pracach związanych z jego ratowaniem oraz spróbować orzeźwiającej lemoniady (nie będzie możliwości zwiedzenia całego domu). W trakcie wydarzenia będzie można również zakupić książkę "Ona i dom, który tańczy" autorstwa Małgorzaty Sobczak, której jednym z "bohaterów" jest dom w Drewnicy.	30 czerwca 15.00-18.00	Joanna i Jacek Chmielewscy
3	Elbląg	Polskokatolicki Kościół pw. Dobrego Pasterza - dawny zbór mennonitów na elbląskiej Wyspie Spichrzów, przy ulicy Warszawskiej. Świątynia została wybudowana w 1890.	30 czerwca Msza św. o godz. 11.00 zwiedzanie po jej zakończeniu, do godz. 16.00	Ksiądz Kazimierz Klaban tel. 601 641 869

		Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu - szczególnie polecamy wystawy: "Żuławy – ziemia ujarzmiona. Między trzema gardzielami Wisły" - wystawa ma wprowadzić w specyfikę tego regionu, pokazać najważniejsze cechy specyficznego domu żuławskiego oraz "Świadectwa. Historia w twarzach - twarze historii" - wystawa oparta na cyklu nagrań filmowych, przeprowadzonych z byłymi mieszkańcami Elbląga i regionu. Prezentuje obraz przedwojennego świata widzianego oczami dzieci.	29 i 30 czerwca 10.30 - 17.30	Muzeum Archeologiczno- Historyczne w Elblągu www.muzeum.elblag.pl
4	Koźliny	Kościół pw. Matki Boskiej Różańcowej - to gotycko-barokowy murowany z cegły budynek wzniesiony w połowie XIV wieku. Od drugiej połowy XVI wieku do 1945 roku kościół był świątynią ewangelicką.	29 i 30 czerwca 11.00-18.00	Ksiądz Krzysztof Zdrojewski prosi o wcześniejszy telefon 604057838 lub wiadomość e-mail: adambracki@gmail.com
5	Krzywe Koło	Kościół pw. Znalezienia Krzyża Świętego - zbudowany w XIV wieku i przebudowany w latach 1685-1686. W okresie reformacji kościół należał do ewangelików. W murach budynku znajdują się kamienne kule armatnie, pamiątka po bitwach ze Szwedami. W odległości ok. 100 m od kościoła zlokalizowany jest cmentarz ewangelicki, na którym zachowało się kilka zdobionych stel oraz dwie duże, XVII-wieczne płyty nagrobne.	29 i 30 czerwca 11.00-18.00	Ksiądz Krzysztof Zdrojewski prosi o wcześniejszy telefon 604057838 lub wiadomość e-mail: adambracki@gmail.com

6	Marzęcino	Śluza - zbudowana w 1884 roku, by chronić wieś i zlewnię Kanału Panieńskiego przed wahaniami wody w Zalewie Wiślanym. Po osuszeniu w 1942 r. dużego fragmentu zalewu, śluza znalazła się na lądzie z dala od brzegów zbiornika. Do końca czerwca zaplanowane jest zakończenie prac rewitalizacyjnych.	29 i 30 czerwca obiekt otwarty	Gmina Nowy Dwór Gdański
7	Marynowy	Dom podcieniowy - wybudowany w 1803 roku przez Petera Loewena dla Johana Jacoba Ziemera. Dom wyróżnia się bogato dekorowaną stolarką drzwiową oraz inskrypcjami budowniczego na nadprożu i belce wystawki. Obiekt w roku 2012 przeszedł gruntowny remont.	30 czerwca 10.00-15.00	Zofia Krupińska tel. 509 756 893
		Kościół pw. św. Anny - wybudowany w stylu gotyckim około 1320 roku. Wnętrze budowli jest niezwykle bogate i zaopatrzone w cenne zabytki, głównie z okresu baroku. Na cmentarzu przykościelnym znajduje się kilka mennonickich nagrobków pokrytych ciekawą symboliką, żeliwne krzyże i cippus.	29 czerwca 11.00 - 17.00 30 czerwca Msza św. o godz. 12.00, zwiedzanie po jej zakończeniu do godz. 19.00	Ksiądz Andrzej Wach
8	Mikoszewo	Dom podcieniowy - powstał około 1800 roku. Był częścią zagrody olęderskiej typu Langhof. O czasie powstania zabytku świadczą charakterystyczne dla tamtego okresu ażurowe, laubzekinowe zdobienia szczytów dachu, widoczne na historycznych fotografiach, „Loewenowskie” dekoracje stolarki okiennej oraz reliefy	30 czerwca 12.00-17.00	Katarzyna i Michał Pielaszkiwicz Chęć udziału w warsztatach należy zgłosić mailowo pod

		<p>w obrębie opasek okiennych, a także gzymsów i fryzów podokapowych. Budynek po gruntownym remoncie. W przeprowadzonych pracach zastosowano wiele nowatorskich rozwiązań.</p> <p>Dom będzie otwarty do zwiedzania. Będzie można skosztować przygotowanych ciasteczek oraz poczęstować się lemoniadą z syropem z kwiatów czarnego bzu.</p> <p>Dodatkowo, odbędą się zajęcia dla dzieci: godz. 12.30 - warsztaty z pieczenia ciastek w kształcie wiatraka godz 15.00 - warsztaty z robienia papierowych wiatraków.</p> <p>Dla starszych dzieci, młodzieży i dorosłych plener rysunkowo - malarski w ogrodzie, podczas którego będzie można wykonać pracę, przedstawiającą dom podcieniowy w Mikoszewie lub jego detal. Zajęcia będą odbywały się wokół domu i pod podcieniem. Udział jest bezpłatny.</p>		<p>adresem: kpielaszkiwicz@mica.com.pl lub przez sms: 666 854 366</p>
9	Miłocin	<p>Dom podcieniowy - wybudowany w 1731 roku. Na początku XIX wieku drewniane ściany domu zostały zastąpione murowanymi z cegły i otynkowanymi. W</p>	<p>30 czerwca 11.00-14.00</p>	<p>Zaprasza Żuławski Ośrodek Kultury i Sportu</p>

		latach 2010-2011, budynek przeszedł gruntowny remont. W 2017 roku w pomieszczeniach zabytkowego domu przeprowadzono prace renowacyjne i remontowe, wykonano także prace związane z zagospodarowaniem i urządzeniem terenu. Dla zwiedzających udostępniona będzie wystawa "Mój dom 1930" w galerii na strychu. Jest to wystawa zdjęć wnętrza domu w dawnym Tiegenhof (Nowy Dwór Gdański), opatrzone wierszykami autorki fotografii.		w Cedrach Wielkich Udostępnia Grzegorz Nec, Sołtys Sołectwa Miłocin tel. 607 226 510
10	Miłoradz	Dawna Wozownia - przed wojną służyła mieszkańcom gospodarstwa jako miejsce, w którym przechowywano sianie, wozy i koła. W późniejszych latach stopniowo była używana jako stajnia dla koni, ale z czasem popadała w coraz to większą ruinę. Obecni właściciele, Katarzyna i Jan Burchardt, wyremontowali obiekt, który teraz pełni funkcję m.in. miejsca spotkań, sali wykładowej oraz warsztatowej. Właściciele zapraszają do zwiedzania nowo powstałej izby pamięci i degustację żurku na zakwasie z ziołami.	30 czerwca 10.00-18.00	Katarzyna i Jan Burchardt tel. 665 323 430 tel. 607 391 095
11	Mokry Dwór	Skansen maszyn rolniczych w Mokrym Dworze. Wiatrak typu koźlak w czasie rekonstrukcji. Maszyny zebrane z terenu Żuław – do najcenniejszych należą snopowiązałka McCormick i żniwiarka Deering.	29 i 30 czerwca całodobowo	Wiesław Zbroiński Stowarzyszenie Sołtysów Gminy Pruszcz Gdański tel. 508600385

12	Nowy Dwór Gdański	<p>Żuławska Kolej Wąskotorowa - przejazd kolejką wąskotorową z Nowego Dworu Gdańskiego na Mierzeję Wiślaną.</p> <p>Szczegółowy rozkład kursowania dostępny na stronie: www.kolejzulawska.pl</p>	29 i 30 czerwca	<p>Towarzystwo Miłośników Kolei Żelaznych</p> <p>www.kolejzulawska.pl</p>
		<p>Muzeum Żuławskie w Żuławskim Parku Historycznym - wystawy stałe „Historia Delt Wisły”, „Stolica Żuław Nowy Dwór Gdański”, „Na polskim polderze. Z dziejów mennonitów – niderlandzkiej mniejszości religijnej”, „Strych osobliwości”</p> <p>Dodatkowo, w niedzielę 30 czerwca będzie można wysłuchać cyklu wykładów historycznych poświęconych regionowi.</p> <p>14.00 - Radosław Kubus “Życie codzienne mieszkańców Mierzei Wiślanej w epoce nowożytnej” 15.00 - Łukasz Kępski “Jak powstał Nowy Dwór Gdański, czyli krótka opowieść o bankierach i ziemi” 16.00 - Marta Szaszkiewicz “Żuławskie kapliczki - historia wpisana w krajobraz”</p>	29 i 30 czerwca 11.00-16.00	<p>zph.org.pl klubnowodworski.pl</p>

		<p>Żuławski Ośrodek Kultury - zwiedzanie obiektu, będącego dawniej Niemieckim Domem Ludowym. Pierwszy w Polsce dom kultury otwarty po II wojnie światowej.</p>	<p>29 i 30 czerwca 12.00-16.00 o godz. 14.00 zwiedzanie z przewodnikiem</p>	<p>Monika Jastrzębska-Opitz tel. 55 2472230 www.zok-ndg.pl</p>
13	Oleśno	<p>Altana parkowa w miejscu, gdzie znajdował się dom podcieniowy z 1795 r. Martina Friese. Altana posiada unikalne wnętrze, którego ściany zdobią malowidła z XIX wieku o różnej tematyce.</p>	<p>29 czerwca 12.00-16.00</p>	<p>Udostępnia Marlena Szwemińska, Prezes Stowarzyszenia Mieszkańców Wsi "Oleśno-wieś z pomysłem" tel. 509701733</p>
		<p>"Stodolarnia" - muzeum w stodole. Wśród atrakcji m.in. warsztat przędzenia na kołowrotku.</p>		
14	Ostaszewo	<p>Izba Tradycji Gminy Ostaszewo w dawnej szkole (ul. Kościuszki 20) - w izbie zgromadzone są sprzęty gospodarskie i dokumenty z okolic zarówno przedwojennych mieszkańców jak i osadników po 1945 roku.</p>	<p>29 czerwca 10.00-15.00</p>	<p>Zaprasza Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Ostaszewo „Nowa Gmina” Prezentuje Andrzej Przedcieczyński tel. 501752456</p>

15	Palczewo	<p>Kościół Matki Bożej Częstochowskiej - został zbudowany w 1712 roku przez mennonitów. Kościół do 1949 r. służył społeczności ewangelickiej. Wnętrze kościoła ma swój specyficzny urok. Jest bogato zdobione licznymi inskrypcjami i polichromiami. Barokowe wyposażenie pochodzi głównie z XVII i XVIII wieku.</p>	<p>29 i 30 czerwca 10.30-12.00</p>	<p>Ksiądz Roman Cielas tel. 721 611 242</p>
16	Różany	<p>Przepompownia parowa - zbudowana w 1911 roku usytuowana jest we wschodniej części wsi nad Tiną Dolną. To jedyny taki obiekt zachowany na Żuławach.</p> <p>Podczas godzin otwarcia planowany jest „mini’ festyn zorganizowany przez Sołectwo Różany, podczas którego, przewidziany jest finał rajdu rowerowego organizowanego przez Radę Rodziców przy Zespole Szkół w Gronowie Elbląskim. Ponadto Straż Ochotnicza Straż Pożarna z Gronowa Elbląskiego planuje spływ łodzią po rzece Tinie, od mostu w Jasionnej do miejsca usytuowania przepompowni nad rzeką.</p> <p>Partnerami spotkania będą: PTTK Oddział Ziemi Elbląskiej, Zarząd Zlewni w Elblągu, Rada Rodziców przy Zespole Szkół w Gronowie Elbląskim, Sołectwo Różany</p>	<p>30 czerwca 10.00-14.00</p>	<p>Udostępnia Leszek Marcinkowski, przewodnik turystyczny PTTK tel. 690363685</p>

17	Trutnowy	<p>Dom podcieniowy - zbudowany w roku 1720. Budynek wyróżnia się wyjątkowo bogatym rysunkiem konstrukcji szkieletowej szczytów i piętra. Dom zachował pierwotny układ wnętrza z wysoką sienią otoczoną galerią komunikacyjną, czarną kuchnią i wielką izbą w skrzydle.</p> <p>Dodatkowo, Stowarzyszenie "Żuławy Gdańskie" zaprasza na IV Jarmark Żuławski w Trutnowach. W programie dwudniowej imprezy m.in. stoiska z regionalnymi produktami, rękodziełem, rzemiosłem, wydawnictwami o Żuławach, degustacja żuławskich potraw i wypieków, warsztaty dla dzieci i dorosłych: ceramika, wikliniarstwo, wytwarzanie świec, florystyka i in.</p> <p>Sobota, 29 czerwca:</p> <p>godz. 10.00 - wykłady: prof. Andrzeja Januszajtisa, Bernarda Jesionowskiego, Beaty Grudzieckiej. godz. 12.00, 14.00, 16.00 - zwiedzanie domu podcieniowego i Muzeum Wsi Żuławskiej</p> <p>Niedziela, 30 czerwca godz. 10.00, 12.00, 14.00, 16.00 - zwiedzanie domu podcieniowego i Muzeum Wsi Żuławskiej</p>	29 i 30 czerwca IV Jarmark Żuławski w Trutnowach godz. 10.00 - 17.00	Elżbieta Kufel www.zulawy.org tel. 693701681
----	----------	---	---	--

18	Tuja	<p>Kościół pw. św. Jakuba - zlokalizowany w centrum wsi, został zbudowany w XIV wieku. Wyposażenie świątyni pochodzi głównie z XVIII wieku. Bogaty, ołtarz główny zawiera w centralnej części obraz z wizerunkiem św. Jakuba, a nieco wyżej - Koronacji Matki Bożej. Barokowe są również: prospekt organowy i feretron.</p>	<p>29 czerwca 11.-17.00 30 czerwca Msza św. o godz. 10.30, zwiedzanie po jej zakończeniu, do godz. 17.00.</p>	<p>Prezentuje Ewa Kropidłowska - dom naprzeciwko kościoła.</p>
19	Żelichowo	<p>Gospoda Mały Holender - gospoda mieści się w domu podcieniowym z XVIII w., przeniesionym z miejscowości Jelonki. W zabytkowym wnętrzu można spróbować wyjątkowych dań - inspirowanych historią i lokalnymi produktami.</p> <p>W menu m.in. zupa klopsowa wg przepisu mennonickiej rodziny Andres, dawnych mieszkańców wsi oraz babka ziemniaczana z boczkiem, którą na Żuławy przynieśli powojenni osadnicy ze wschodu. Gospoda serwuje również regionalne sery i legendarny Machandel - wódkę jałowcówkę, dawniej produkowaną przez mennonicką rodzinę Stobbe, zamieszkującą Nowy Dwór Gdański.</p>	<p>29 i 30 czerwca godz. 12.00-20.00</p>	

		Cmentarz 11 wsi - największy zbiór polnych kamieni nagrobnych z kilkoma stelami menonitów i płytą nagrobną rodziny Martens.	29 i 30 czerwca obiekt otwarty	Filia Muzeum Żuławskiego tel. 55 2475733 www.zph.org.pl Marek Opitz tel. 503005625
		Kościół pw. św. Mikołaja - wzniesiony w 1352 roku, a następnie rozbudowany w XVII wieku. Pierwotnie rzymskokatolicki, w XVI wieku należał do ewangelików, a w następnym stuleciu przejęli go ponownie katolicy. Obecnie, jako cerkiew, służy wiernym wyznania greckokatolickiego.	30 czerwca godz. 10.00 Msza św., następnie ok. godz. 11.30 zwiedzanie z przewodnikiem Łukaszem Kępskim	Ksiądz Paweł Potoczny
20	Żuławki	Dom podcieniowy - budynek należący do trzeciego typu domów podcieniowych, znajdujący się w Żuławkach, w którym podcień przylega centralnie do ściany wzdłużnej budynku. Układ wnętrza zachowany, klasyczny typowy dla domów podcieniowych. Jest jednym z najlepiej zachowanych domów podcieniowych na Żuławach. Właściciele zapraszają na prelekcję dr Władysława	30 czerwca 17.00-19.00	Mariusz i Katarzyna Wiśniewscy Ilość miejsc na prelekcję jest ograniczona. Decyduje kolejność zgłoszeń. Zapisy na fanpag'u "Dom

	Romanowskiego, byłego właściciela budynku, który przeprowadził gruntowny remont domu w latach 80. ubiegłego wieku. Za prace renowacyjne oraz sposób jego zagospodarowania w 1985 r. pan Romanowski otrzymał I nagrodę Ministra Kultury i Sztuki w ogólnopolskim konkursie na najlepszego użytkownika obiektu zabytkowego.		podcieniowy - Żuławki / Vorlaubenhaus - Fürstenwerder” na portalu Facebook
--	---	--	--

Szczegółowych informacji udziela:

Żuławski Park Historyczny ul. Kopernika 17, 82-100 Nowy Dwór Gdański,
tel./fax. +48 55 2475733, e-mail: biuro@klubnowodworski.pl

Organizator Dni Otwartych Żuławskich Zabytków 2019

Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego - Klub Nowodworski,
Żuławski Park Historyczny

Przy wsparciu finansowym

Gminy Nowy Dwór Gdański

Partnerzy:

Cedrowy Dworek w Cedrach Wielkich, Parafia p.w. Św. Aniołów Stróżów w Cedrach Wielkich, Tomasz Płocke, Schonbaum Chmielove, Parafia Kościoła Polskokatolickiego p.w. Dobrego Pasterza w Elblągu, Parafia pw. Matki Boskiej Różańcowej w Koźlinach, Gmina Nowy Dwór Gdański, Zofia Krupińska i Jadwiga Grądkowska-Sawicka, Parafia św. Anny w Marynowach, Katarzyna i Michał Pielaszkiewicz, Żuławski Ośrodek Kultury i Sportu w Cedrach Wielkich, Gmina Cedry Wielkie, Dawna Wozownia w Miłoradzu, Stowarzyszenie Sołtysów Gminy Pruszcz Gdański, Pomorskie Towarzystwo Miłośników Kolei Żelaznych, Żuławski Ośrodek Kultury w Nowym Dworze Gdańskim, Stowarzyszenie Mieszkańców Wsi „Olesno – wieś z pomysłem”, Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Ostaszewo „Nowa Gmina”, Parafia św. Katarzyny w Borętach, PTTK Oddział Ziemi Elbląskiej, Zarząd Zlewni w Elblągu, Rada Rodziców przy Zespole Szkół w Gronowie Elbląskim, Sołectwo Różany, Stowarzyszenie Żuławy Gdańskie, Gospoda Mały Holender w Żelichowie, Parafia grekokatolicka Świętego Mikołaja w Żelichowie, Mariusz i Katarzyna Wiśniewscy